

Graafmelding verplicht bij alle machinale grondbewerkingen

Sinds 1 oktober 2008 is het verplicht om bij alle mechanische grondwerkzaamheden vooraf een graafmelding te doen. De Wet Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten (WION, of 'grondroerdersregeling') moet zo het grote aantal schades aan kabels en leidingen verminderen en de veiligheid bevorderen.

Nederland ligt vol met kabels en leidingen. Het aantal schades aan ondergrondse kabels en leidingen door graafwerkzaamheden is groot. Naar schatting gaat het 1 op 5 keer mis: een kabel wordt kapot getrokken of een leiding beschadigd. Dit kost niet alleen veel geld, maar levert ook overlast op. Leveringsonderbreking kan het gevolg zijn, zodat mensen zonder stroom of telefoon komen te zitten. Een ander gevolg kan schade aan het milieu zijn,

bijvoorbeeld als er olie uit een pijpleiding de grond in lekt. Maar bovenal kan schade aan kabels en leidingen gevaar opleveren voor de grondroerder en zijn directe omgeving. Denk maar aan een kapotte gasleiding of een hoogspanningskabel.

WION

Daarom is er sinds 1 oktober 2008 de Wet Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten, WION. De WION is een initiatief van het Ministerie van Economische Zaken. Het Kadaster is de uitvoerende dienst. Het Agentschap Telecom is toezichthouder op het naleven van de wet. De WION geldt voor alle grondroerders en netbeheerders in Nederland. Grondroerders zijn verplicht voor het (machinale) graven een graafmelding te doen bij het Kadaster. Netbeheerders zijn verplicht zich te melden bij het Kadaster en informatie over hun kabels en leidingen te verstrekken aan de grondroerders. Meestal betekent dat, dat zij tekeningen sturen.

Maar het kan ook zijn – bijvoorbeeld bij gevaarlijke leidingen – dat ze bij de werkzaamheden aanwezig zijn, om aanwijzingen te geven.

Fasegewijze invoering

Het Ministerie heeft ervoor gekozen de WION fasegewijs in te voeren. Van 1 juli tot 1 oktober 2008 vond de 'registratiefase' plaats. Netbeheerders moesten hun ondergronds belang aanmelden bij het Kadaster en grondroerders dienden zich in te schrijven.

Op dit moment (zomer 2009) bevinden we ons in fase twee: de zogenoemde 'Overgangsfase' die op 1 oktober 2008 van start ging. De graafmelding is sinds 1 oktober jl. verplicht. Momenteel wordt hard gewerkt aan de overgang naar laatste fase, de 'elektronische fase'. De minister heeft 1 juli 2010 vastgesteld als ingangsdatum. Vanaf dat moment is Klic-online verplicht voor iedere professionele grondroerder en netbeheerder.

WION voor het 'groen'

Hoveniers en boomverzorgers zijn, net als andere grondroerders (aannemers, loonwerkers), verplicht om een graafmelding te doen voordat zij werkzaamheden in de grond uitvoeren. Dit geldt voor alle soorten werkzaamheden waarmee de grond mechanisch wordt bewerkt, zoals draineren, kilveren, mechanisch spitten, werk in sloten. De graafmelding moet minimaal drie werkdagen van tevoren worden gedaan (in de elektronische fase wordt dit twee werkdagen). De kosten van een graafmelding (maximaal 500 x 500 meter) bedragen 24 euro. De tekeningen die u ontvangt, gebruikt u om zorgvuldig te graven en zo schade te voorkomen. Zorgvuldig graven houdt in dat u nagaat of er iets ligt, wat er ligt en waar het ligt. Door de graafmelding te doen onderzoekt u of er iets ligt en wat er ligt (het soort leiding). Door het graven van proefsleuven controleert u de tekeningen op juistheid en weet u waar mogelijke kabels en leidingen zich bevinden. Als u constateert dat de werkelijke ligging van de kabel of leiding meer dan 1 meter afwijkt van wat op de

Bepalingen WION

De belangrijkste bepalingen in de WION zijn:

- Een graafmelding is verplicht bij alle mechanische grondbewerkingen.
- Alle netbeheerders (beheerders van kabels of leidingen in de grond) moeten zich melden bij het Kadaster.
- De opdrachtgever moet 'zorgvuldig opdracht geven' en de graver moet 'zorgvuldig graven'. Meer informatie over zorgvuldig graven is te vinden op www.crow.nl.
- Netbeheerders moeten tijdig actuele en juiste informatie verstrekken. De maximale afwijking ten opzichte van de tekening mag 1 m naar links of naar rechts zijn.
- Een grondroerder die een afwijkende ligging aantreft is verplicht dit te melden.
- Een graver die een weesleiding (een kabel of leiding die nergens op een tekening staat) aantreft, is verplicht dit te melden.
- Uiteindelijk gaan zowel gravers als netbeheerders werken met Klic-online, het digitale informatie-uitwisselingssysteem.
- Netbeheerders moeten hun tekeningen geschikt maken voor Klic-online (digitaliseren en aanpassen aan de standaardnorm IMKL).

Zonder kabels geen telefoon, zonder wortels geen boom

De visie van de hoveniers en boomverzorgers, verwoord door Henry Kuppen van Kuppen Boomverzorging BV, geplaatst in het branchemagazine Gasnet: "Omdat kabels en wortels van bomen allebei in de grond zitten, komen boomverzorgers en netbeheerders elkaar regelmatig tegen. Zonder kabels geen telefoon en zonder wortels geen boom. De boombeheerders hebben de verplichting een Klic-melding te doen zodra ze werkzaamheden in de bodem verrichten. Nutsbedrijven mogen weliswaar ook geen kabels en leidingen van anderen beschadigen, maar er ligt vaak geen verplichting naar de boombeheerder zolang de boom aan het eind van de rit nog maar fier overeind staat, terwijl ondertussen de kabellegger soms dwars door wortelpakketten heeft gegraven. De tip van Henry Kuppen: "Boombeheerders en hoveniers zijn gebaat bij een gezond bomenbestand en nutsbedrijven zijn gebaat bij een goede relatie met de beheerders van de buitenruimte, laten we daar gezamenlijk aan werken!"

tekening staat, verplicht de wet u dit terug te melden aan de betreffende netbeheerder. In de elektronische fase meldt u dit bij het Kadaster. Een opdrachtgever is verplicht om u tijd en middelen beschikbaar te stellen om zorgvuldig te graven. Meer informatie over zorgvuldig graven vindt u in de Richtlijn Zorgvuldig Graafproces. Deze is te bestellen bij www.crow.nl (publicatie 250).

Ook bij particulieren

Als hovenier of boomverzorger heeft u vaak met particuliere opdrachtgevers te maken. Om schade te voorkomen raadt het Kadaster u aan om ook uw particuliere opdrachtgever te informeren over deze wet. Een opdrachtgever kan zelf bepalen of hij u de graafmelding laat doen of dit zelf doet. In dat laatste geval kan de graafmelding telefonisch worden doorgegeven via 0800-0080. Ook voor particuliere meldingen geldt dat graafwerkzaamheden minimaal drie dagen van tevoren gemeld moeten worden.

Oriëntatie

Bent u bezig met een ontwerp? Dan is de kans groot dat u al in een vroeg stadium wilt weten hoe de ondergrondse situatie is. Zo kunt u al rekening houden met mogelijk aanwezige kabels en leidingen. Voor deze voorbereidende fase is er het oriëntatieverzoek. U geeft het betreffende gebied op (maximaal 2,5 x 2,5 km) en ontvangt de tekeningen van de netbeheer-

ders. Deze gebruikt u voor de oriëntatie. Op het moment dat u daadwerkelijk gaat graven, doet u alsnog een graafmelding.

Hoe doet u een graafmelding?

Voor het doen van graafmeldingen of oriëntatieverzoeken dient u bekend te zijn bij het Kadaster. U kunt zich aanmelden via de zogenoemde 'starterkit' op www.kadaster.nl/klic. Binnen 5 werkdagen ontvangt u een klantnummer en een inlogcode. Hiermee kunt u via 'Mijn Kadaster' Klic-online een graafmelding doen. U vult de gegevens van de opdrachtgever en uw eigen gegevens in en geeft aan waar u gaat werken. Dit tekent u in op een kaart. Tenslotte geeft u aan wat voor soort werkzaamheden u gaat verrichten en stuurt u de melding via internet naar het Kadaster. Vervolgens ontvangt u de tekeningen van de netbeheerders via post, fax of e-mail. Zodra de elektronische fase in werking

treedt (1 juli 2010), ontvangt u de tekeningen digitaal. U kunt dan zelf kiezen of u de tekeningen los of gestapeld wilt bekijken.

Meer informatie

Op de website van het Kadaster (www.kadaster.nl/klic) vindt u informatie over de WION en de voorbereidingen die genomen dienen te worden voor de elektronische fase. Uitgebreide informatie over de wet kunt u nalezen op de website van het Ministerie van Economische Zaken, www.verminderinggraafincidenten.ez.nl. U kunt altijd van het laatste nieuws op de hoogte zijn via een tweetal gratis e-nieuwsbrieven. U kunt zich abonneren op de nieuwsbrief van het Kadaster (aanmelden via klic@kadaster.nl) en/of de nieuwsbrief van het Kabels en Leidingen Overleg (KLO) via www.graafschade-voorkomen.nl. ■

Praktijkvoorbeeld

Dat de WION van groot belang is, blijkt wel uit het volgende praktijkvoorbeeld. In juni 2008 heeft de afdeling Boomverzorging van een groenvoorzieningsbedrijf een gasleiding geraakt tijdens het beluchten van de bodem. Bijna 1000 woningen kwamen voor langere tijd zonder gas te zitten, met alle overlast van dien. De schade aan de leidingen en aan compensatievergoedingen voor de bewoners bedroeg tienduizenden euro's. Naar aanleiding van dit incident heeft Kiwa Gas Technology onderzoek gedaan naar de gevolgen van bodembeluchting voor de veiligheid van gasleidingen.

In een vergadering op 31 maart 2009 van de VHG heeft Kiwa haar onderzoek gepresenteerd. Intergas, de netbeheerder, heeft verteld van de gevolgen van de lekkage. Na afloop van de presentaties ontstond een goede uitwisseling van ervaringen. Het bleek dat de boomverzorgers / hoveniers (en vooral de bomen) te lijden hebben onder graafwerkzaamheden van de buizenleggers, die soms een rij wortels in zijn geheel doorzagen. Andersom hebben de netbeheerders soms last van de werkzaamheden van boomverzorgers en hoveniers.

Wederzijds begrip is dus belangrijk. Daarom hebben de gasbedrijven naar aanleiding van de bijeenkomst een artikel geplaatst van een van de boomverzorgers die aanwezig was bij de bijeenkomst, in dit geval Henry Kuppen, van Kuppen Boomverzorging BV uit Mill, in Gasnet, een vakblad van de gasbranche. Dit om zo bij de buizenleggers meer begrip te kweken voor de bomen. En andersom mag de gasbranche onderstaand artikel in uw blad plaatsen, waarvoor hun dank.

Het incident...

Op 6 juni 2008 heeft in Dorst, gemeente Oosterhout, een groenvoorzieningsbedrijf met een injectielans een gasleiding van Intergas geraakt waardoor een lek ontstond. De injectielans werd gebruikt bij de zogeheten Diepe Grond Composteer methode, ook wel Hoge Druk Bodembeluchting genoemd, een grondverbeteringmethode om door middel van lucht de grond losser te maken en om bemesting in te brengen. Hierbij wordt lucht onder hoge druk (6 tot 8 bar) via de injectielans in de grond gespoten op ongeveer een meter diepte.

Uit een enquête die Kiwa Gas Technology heeft uitgevoerd onder leden van de VHG blijkt onder meer het volgende:

- Door een tiental bedrijven wordt Hoge Druk Bodembeluchting frequent toegepast. Deze tien bedrijven vormen samen de gehele (of bijna gehele) markt van aanbieders van Hoge Druk Bodembeluchting. Zij voeren in totaal ongeveer 77 duizend beluchtingen per jaar uit.
- Iets meer van de helft van de bedrijven doet altijd een Klic-melding voorafgaand aan de beluchting.
- Schades komen zowel voor bij de handmatige methode van inbrengen van de lans als bij de pneumatische methode, waar een luchthamer wordt gebruikt bij het inbrengen van de lans.

Op basis van de bekende schadegevallen kan geconcludeerd worden dat ten gevolge van Hoge Druk Bodembeluchting per jaar ongeveer één schadegeval aan kabels en leidingen optreedt. Dit zijn schades zoals het lekprikken van de gasleiding door de lans, het losschieten van de leiding uit een mof en het uitvallen van gasstations. Mogelijk treden ook andere schades op, zoals het ontstaan van scheuren en het bijna-losschieten van leidingen uit de mof. Het losschieten van leidingen uit moffen kan ook bij elektriciteitsleidingen gebeuren.

Schade aan leidingen hoeft niet direct na de beluchting zichtbaar te zijn: een leiding die half uit de mof is geschoven, kan later alsnog volledig losschieten zonder dat er een direct verband met Hoge Druk Bodembeluchting kan worden gelegd.

Hoe schades te voorkomen?

De schades dienen uiteraard zoveel mogelijk beperkt te worden.

Hoveniers en boomverzorgers kunnen er veel aan doen om schade aan kabels en leidingen te voorkomen:

- 1 Doe altijd een Klic-melding, want Hoge Druk Bodembeluchting is 'grondroeren' in de zin van de Grondroerdersregeling () en gebruik de tekeningen in het veld.

Uiteraard moeten de netbeheerders er voor zorgen dat de tekeningen kloppen!

- 2 Houd een veilige afstand van minimaal 2 m tussen (gas)leidingen en de plaats waar de lans van de hoge drukbodembeluchting de grond in gaat. Deze afstand is besproken op de VHG vergadering en zowel de hoveniers en het gasbedrijf waren het hier over eens.
- 3 Gebruik niet de methode waarbij de lans met een pneumatische hamer in de grond wordt gehamerd. Deze methode is niet veilig omdat de gebruiker niet voelt of de lans op een gasleiding stuit

Kiwa Gas Technology en de gasbranche willen u alvast hartelijk danken voor uw medewerking.

